

mulasson, nekem hiremre tegye és hagyásom szerént cselekedjék, úgy viselje magát mindenekben, valamik az árva jószág javára, oltalmazására, megtartására, jövedelmének öregbítésére, terjedésére és károknak akármiből is eltávoztatására feltanálhat, hogy hasznosb szolgálatjával tehesse érdemessé magát; mind jó akaratomban, mind fizetésének elvételére, kiért az árva is jövendőben ü kegyelméhez állandó remunerationiával lehessen és Istennek is áldását fejére várhassa. Stephanus Vitenczey m. p. P. H.

Eredetije az Orsz. Levéltárban, N. R. A. Fasc. 868. Nr. 95. jelzet alatt.

FOGARAS VÁROS SZABADALOMLEVELE 1567-ből.

Mi Második János Isten kegyelméből Magyarországnak etc. választott királya: Adjuk tudtára mindeneknek az kiknek illik, hogy az mi hiveink, Fogaras városunknak bírása, esküdti több polgárral együtt jüvén mi előnkben, exhibeáltanak mi nékünk az ő könyörgő supplicatiójokban bizonyos articulosokat az ő régi szabadságok felől, jelentvén mi nékünk alázatosan, hogy ők azoknak az szabadságoknak praerogatiójával, melyeket nékünk irván nyújtottak, régi időtül fogván éltenek és azokban Fogaras földének és várának minden főispányitul és praefectusitul megtartottattanak, míg azon Fogaras földé várával együtt az néhai tekintetes és nagyságos Maylád István uraságában nem jutott volna, mely régi szabadságokról privilégiumok is volt, de azon Fogaras városa hirtelen és váratlan tüztül megemisztetvén, azon privilegiumok is megiggett; könyörgöttek nékünk megírt Fogaras városunknak bírása, esküdti és polgári alázatosan, hogy mi őket az ő régi szabadságokban megtartani méltóztatnánk. Azért, noha azon bíró és polgárok az olyan szabadságokról bizonyoságnak okáért semmi privilegiumokat nem exhibeálhattak, mindazonáltal az ő alázatos könyörgésektül megindítatván és reáhajolván, megtekéntvén és meglátván az ő régi szabadságoknak articulusit, az melyeket könyörgő supplicatiójokban nékünk nyújtottak és az megírt Maylád Istvántul, maga uraságában nékiek engedett articulosokat is — ide alább megírt articulusokat a mi és az mi fő-tanácsunk vigezisekből az ő szabadságoknak megkönnyöbbitésére és megerősítésére kegyelmesen nékiek megadtuk.

Elsőben is: Mivel azon fogarasi városunkban bornak árultatása régi időtül fogván csak az földes-uraké volt, akarjuk, hogy ennek utána is bornak kiárultatása egész esztendőnt által azon fogarasi városunkban csak a mi számunkra megtartassik. Mindazonáltal kegyelmesen annuálunk, hogy sokadalmas üdőben, az mikor szokott esni, az városiaknak is, nemes embereknek és vitézlő rendnek is, az kiknek ott házok vagyon, szabad legyen az ő borokat árulni; az kiknek pedig házok ott nincsen, akár nemesek, akár paraszt-emberek legyenek azok, bort ne árulhasanak. Udvarbíróknak és porkoláboknak az mi nevünk színje alatt, avagy másképen is, magok borát soha ne legyen szabad árulniok; ha pedig házok volna mint az többinek, árulhatják az ő borokat sokadalmas üdőben.

Az mi pedig az húsnak árultatását illeti, régi szokás szerint húst vágatni mészárszékben kegyelmesen megirt fogarasi városunknak polgárainak megengedjük. Gondjok leszen azért az városiaknak arra, hogy mészárszékben az hus el ne fogyjon.

Item ezt is megengedjük, hogy az régi szokás szerint az fogarasiak az ő sertés-marhájokat az várhoz tartozó makktermő erdőken szabadon mindenütt legeltethessenek és jártathassák és azokból az sertés-marhákból dizsmát adni ne tartozzanak.

Item az malom jüvedelméből, az mely malom Fogarast fogarasi patakon vagy on épétve, azon fogarasi bíró és polgárok egyik részét vár számára, másikat az ecclesia számára, harmadikát magoknak, negyedikét pedig szokás szerint az molnár-gazda percipiálni jelentették. Akarjuk és elvégeztünk, hogy hason-fele annak az malomnak jüvedelmének az várba az mi számunkra járjon, az másik hason-felének egyik része megirt bírónak és polgároknak és az másik része, ugymint negyedrés, az molnár-gazdának járjon; az ecclesia számára ez arányt máshonnan kegyelmesen rendeljük. Az causáknak revisióinak módját és rendjét ő közöttök azon karban hagyunk, az mint ő nékiek néhai Maylád Istvántul megengedetett volt; mely dolog nyilván kitetszik megmondott Maylád István leveléből: hogy tudniillik fogarasi bíró és eskütek causákat és veszekedéseket, az melyek csak magok közt támadnak, csak magok az vár tisztviselői jelenlételek nélkül törvény szerint discutiálhassák; idegenek pedig az kik Fogaras földéből valók, ha az városbéli emberrel pörölnek, olyankor embert, az ki vélek az törvényben jelen legyen, az udvarbírótul avagy az porkoláboktul kérjenek; és ha az olyan causákban appellatio történnék, mind a két pörlekedő fél appellatiójára, az udvarbíró és fogarasi várunk gondviselői eleiben bocsátani tartozzanak.

Item kegyelmesen megengedünk, hogy az adót, ugymint egy-egy forintot, annak az helynek szokása szerint az polgárok esztendőben nekünk fizessenek két terminusra, egy-egy terminuson ötven-ötven pinzt, az olyan adózástul pedig az város bírása üres legyen.

Továbbá megirt fogarasi lakosok sem az hadban menni, se arra való pinzt adni ne tartozzanak az régi szokás szerint. Éjszakának idején is abban az várunkban isztrázsálni ne tartozzanak, hanem csak pénzért.

Item, ha az városiak mesterembereket az vár munkájára és szükségére rendelnének, akarjuk, hogy az olyanok az várból régi szokás szerint fáradságokért contentáltassanak.

Az holott pedig az tilalmas halászó-vizek az sokadalmi bírságok és az hadaknak rájuk szállása felől, item szántás-vetés, kőhordás, vám és szántóföldek felől nekünk azon polgárok supplicáltak: akarjuk, hogy az halászó-vizek az polgárok részéről tilalmasok legyenek, hanem ezután is az mi számunkra megtiltattassanak és az sokadalmok bírságai az porkolábok számára járjanak. Item azon polgárok az vár szükségére aratni, vetni, követ hordani tartozzanak; vámot is, az mely Olt vizén vagy on, mint a több jobbágyink az hidon megadjanak; vitézlő rendnek is és szolgálóinknak is, az kik az várhoz tartoznak, magok házában szállást adjanak. Mivel pedig az vetés dolgából megirt fogarasi várunk tisztossággal el nem tartathatik, akarjuk, hogy az szántóföldeket, az

melyek az vár szükségére vannak elfoglalva, ezután is az vár szükségére és számára bírják.

Ismét kegyelmesen engedjük, hogy az követek és akármilyen orátorok elvitetésétől, lovak és szekerek megadásától és egyéb szükségektől az bíró és az polgárok régi szokás szerént üresek legyenek hogyha az követek arról való *salvus conductus*-levelünket nem producálnának; ha pedig olyan levelek volna, az mi parancsolatunkért mind lovakat mind szekereket és egyéb szükséges dolgokul gondot viseljenek.

Utólszor: Az rabok megfogásában és az kik megfogásra méltók, akarjuk, hogy az külső és vidéki emberek, az melyeket a városban avagy az város kívül valami vitkén megfogják, ugymint: lopók, gyilkosok, igetők, tolvajok, paráznák, itetők és más latrok, a kik az megfogásra méltók, — az olyanok az udvarbirónál avagy az vár gondviselőitől fogva tartassanak és azok által megbüntettessenek. Item az várhoz tartozó szolgáló-közül az városiak ellen valamit vétene, az olyan bűneseket, ha az várhoz szolgálnak, nem az fogarasi tanács előtt, hanem az udvarbíró és az vár gondviselői előtt törvénnyel *prosequálják*; kik ha az vitkéknek mivoltaért az fogságra méltók, az udvarbirónál és az vár gondviselőinél fogva tartassanak és törvény szerént meg is büntettessenek. Ha pedig némelyek az városiak közül valamely várhoz tartozó szolgáló-közül való ellen vitenének, az polgárok azon vitkeseket az bíró és esküdtek előtt törvény szerént keressenek; mely vétkes polgárok, ha megérdemlék az rabságot, fogva az birónál tartassanak és ő tüle törvényesen megbüntettessenek. Minden rendbéli *causákat* pedig, akármilyen dolog végett az bíró és az esküdtek előtt megindítottakat, az pörlekedő félek *appellatiójokra* az udvarbíró és az vár gondviselői eleiben mindenkor *transmittálni* akarjuk és parancsoljuk.

Mely dolognak nagyobb bizonyására és örök emlékezetére ez mi pöcsitünkkel megerősített levelünket megírt birónak és több esküdtünknek és polgároknak fogarasi városunkban lakozóknak, mostaniaknak és következendőknek kegyelmesen megadtuk.

Kült a mi megyesi városunkban, negyedik Januario, Anno 1567.

Joannes, electus rex.

Michael Csáki,
cancellarius.

XVII. századi magyar fordítás, az Orsz. Levéltár kamarai osztályában,